

Foredrag i samarbejde med Historie Aalborg d. 5. februar 2018

Historien om en henrettelse i Storvorde

Aftenens foredragsholder var Jakob Ørnbjerg, Historiker.

Jakob Ørnbjerg har skrevet en artikel i årbogen, Himmerland og Kær Herred 2016 om denne henrettelse i Storvorde

Jakob Ørnbjerg
bloddryppende og
kvinde, der blev

Historien startede
Lundby, 23. maj
arbejde uden for sit
Storvorde Kirkegård.

Han hørte pludselig
kirkegården. Pigerne
over for at hente Jens
noget mærkeligt ved

fortalte en meget
makaber historie om en
henrettet i Storvorde i 1750.

med, at en mand, Peder
1750, var i gang med noget
hus, som lå tæt op ad

nogle piger råbe oppe på
far, Jens Kragh, kom løbende
Lundby. Pigerne havde fundet
en grav.

Jens Lundby kunne se, at det lignede nogle små knogler, og fandt det klogest at hente den nærmeste øvrighedsperson, som var sognepræsten Dahlin. Det blev dog kapellan Ankensen som kom tilstede, da præsten var fraværende.

De fik gravet lidt mere frem. F.eks. fandt de et stykke fra en hovedskal. Højest sandsynligt rester fra et spædbarn. Det mest sandsynlige var at barneliget var blevet gravet op af nogle løse hunde, som havde været på jagt på kirkegården efter føde.

Kapellanen orienterede sin foresatte pastor Dahlin, som så orienterede godsejer Jørgen von Hauch fra Klarupgård. Og så rullede sagen.

Man formodede, at det var et letfærdigt kvindfolk, som var årsag til dette barnelig/barnedrab.

Lemfærdigt kvindfolk = kvinde besvangret udenfor ægteskabet.

På dette tidspunkt ansås det som meget syndigt, hvis en kvinde blev besvangret uden at være gift. Det kunne koste kvinden offentligt skriftemål i kirken, bøde eller fængsel og var der tale om barnedrab, kunne det resultere i henrettelse, og at hovedet blev sat på en stage - til skræk og advarsel.

Straffen var blevet skærpet efter Danske lov i 1683. Samtidig blev man sat uden for det kristne samfund, hvilket var en stor straf i sig selv.

Der blev sat en undersøgelse i gang i området af alle unge piger i den fødedygtige alder, og der blev peget på en kvinde, **Margrethe Jokumsdatter**. Som pigerne fortalte, havde Margrethe været ret tyk omkring efteråret 1749, men der var ingen af pigerne, som havde set hende med et barn.

D. 24. maj blev 2 jordemødre indkaldt for at undersøge Margrethe, men de fandt ingen tegn der pegede på, at det var hende, og hun sagde intet selv.

Hun blev sendt videre til Aalborg til ekstra undersøgelse hos en kirurg eller en jordemoder, en undersøgelse som heller ikke viste noget.

Jørgen von Hauch tog så Margrethe med til Aalborghus Slot for at præsentere sagen/ mistanken for stiftamtmanden.

Godsejeren var forpligtiget til at føre sagen, men med inddragelse af Stiftamtmanden kunne han få sine udgifter dækket, hvis han førte nøje regnskab over alle sine udlæg.

Jakob Ø. har fundet mange oplysninger i Viborg via nogle kilder: **Delikventregnskaber**.

Jørgen von Hauch var meget omhyggelig med at holde regnskab med alle sine udgifter under sagen, kørsler frem og tilbage, undersøgelser, skarpretter etc.

Margrethe Jokumsdatter blev født i 1714, var 36 år i 1750 og boede hos sin yngre søster Sara, som var gift med Mikkel Jensen Kragh. De boede i et lejet hus. Margrethe ernærede sig angiveligt ved at væve for folk, gå til hånde forskellige steder i området.

D. 24.maj blev hun indsat i kælderen på Klarupgård.

D. 24.maj om aftenen blev Margrethe udspurgt igen intenst af Jørgen von Hauch, sognepræsten og kapellanen. Og så åbnede hun munden. Hun tilstod, at hun havde ombragt sit nyfødte barn. Hun fødte det alene i bryggerset i huset i Storvorde. Barnet gav ikke lyd fra sig, sagde hun.

D. 25.maj kom hun til Aalborg arrest nu hun havde tilstået. Sagen blev ført i Tinghuset i Mellemgade i Nibe.

Det første retsmøde fandt sted d. 2.juni.

Margrethe fortalte i første omgang, at hun var blevet voldtaget af en rytter i røde klæder, men historien ændrede sig.

Hun kom en aften hjem, hvor hun fandt sin svoger sovende i meget beruset tilstand, liggende i hendes seng. Hun kunne ikke vække ham, så hun lagde sig ved siden af ham. Senere på natten vågnede han op og begyndte at befamle hende. Hun prøvede at undvige, men opgav. Og så var skaden sket.

Godsejeren forsøgte at få fat i Mikkel Jensen Kragh, men han var forsvundet. Der blev sat en eftersøgning i gang, dog uden held.

Men Mikkel vendte tilbage af egen fri vilje, og han blev arresteret.

Ved et retsmøde d. 4. juli erkendte Mikkel, at han har haft kønslig omgang med Margrethe denne ene gang omkring påsken 1749, men han var meget beruset, og han troede at det var hans kone, der lå ved siden af ham. Denne historie holdt han fast i.

Der blev afsagt dom i sagen d. 23. juli 1750.

Margrethes dom lød på henrettelse med økse og hovedet sat på en stage.

Mikkel fik også en dødsdom.

På dette tidspunkt skulle dødsdomme tages op på Landstinget i Viborg. Og begge blev ført til arresten i Viborg.

Retten bliver sat til 5. august.

Margrethes dødsdom ændredes ikke - den stod ved magt.

Dommen for Margrethe ændredes dog alligevel. Hun blev benådet. Dvs. hun skulle fortsat henrettes men nu med sværd og hoved og krop lægges i en kiste og begravnes på kristen jord.

Denne ændring skyldtes, at Jørgen von Hauch og Stiftsamtmanden havde ansøgt om benådning på Margrethes vegne.

Dommen blev eksekveret d. 24. september 1750. Retterstedet var mellem Storvorde By og Bro.

26. september faldt dommen over Mikkel. Han blev dømt til livsvarigt tvangsarbejde i Fredericia. Arbejdet bestod af vedligeholdes af voldene etc. Hårdt arbejde, hvor mange af tvangsarbejderne gik til. Det gjorde Mikkel dog ikke. Han var tilbage i Storvorde i januar 1753.

Han blev gift igen efter at Sara var død, og fik flere børn. Han døde i 1781.

Bag efter foredraget var der stor spørgelyst.

En meget spændende aften.

Jakob Ørnbjergs PowerPoint kan ses på vores hjemmeside.